

De Csang vej még most is itt szöszmötöl,
jó világot *képező* lugasában, íme.
Szürkülő szakállát
időtlenül borzolja a szél.

Helikon, 2012. október 25.

Király László 1943-ban született Sóváradon.
Verset ír, műfordítással foglalkozik. József Attila-díjas.

Jászberényi Sándor

AZ ÖRDÖG EGY FEKETE KUTYA

1.

A hold magasan járt a város felett. A fénye megvilágította a felhőket, az emeletes házakat, a vörös hegyeket. Hűvös volt, mint minden este a hegyekben. A városban nem volt áram, csak a hold fénye folyt végig a sikátorokon, mint az alvadt vér.

„A vihartól ilyen” – mondta Abdulkarim, amikor észrevette, hogy bámulom. „Vihar volt a sivatagban, és a portól látszik vörösnek a hold.”

Mélyet szívott a cigarettából. Mióta nála laktam, mindig a mecset tetején fejeztük be a napot. Jó volt kiülni az éjszakai levegőre, hasist szívni és beszélni erről-arról. Az ágyúzást pár napja fejezték be a sana'a-i csapatok. Csend volt, csak a hold sütött a városra, megvilágítva a romokat.

„Holnap jó idő lesz” – mondta az imám.

„Ezt honnan tudod?”

„A feleségem hallotta a rádióban.”

Elmosolyodtam, és átvettem a cigarettát. Abdulkarim a negyvenes éveinek elején járt, a szakálla már teljesen ősz volt. Egészen pontosan két hete laktam nála a mecsetben, mióta a Hotel Mekát, az egyetlen szállót a városban találat érte. A sana'a-i csapatok ágyúzni kezdték a várost, véletlenül lőtték szét a hotelt. Mire visszaértem a hegyek között lakó huthiktól, már csak az épület romjai és a sajnálkozó tulajdonos fogadott, aki közölte, hogy nem tudja visszaadni a kétszáz dolláromat, mert etetnie kell a családját. Nem volt más ötletem, bekopogtam a mecsetbe, ahol Abdulkarim volt az imám. Nagylelkű volt, és befogadott. Hamar megkedveltük egymást.

„Mit gondolsz, mikor jönnek vissza a külföldiek?” – kérdezte.

„Nem tudom. Még egy hét szerintem.”

Valójában fogalmam sem volt.

Az utakat a mudzsahidek ellenőrizték, gyakoriak voltak az emberrablások. A legbiztonságosabb mód, hogy visszatérjek a fővárosba, a humanitárius szervezetek fegyveres konvojai lettek volna, de a harcok kezdetekor mindenkit evakuáltak. Én maradtam egyedül.

„Sok a halott” – mondta Abdulkarim. A sebesültek ellátásának megszervezése is az ő munkája volt. Orvos nem volt, a fájdalmukat ópiummal

csökkentették. A város tele volt ragacsos, nyers ópiummal, az Afganisztánból visszatérő mudzsahidek hozták.

Az ópium csillapítja a fájdalmat, és még szép álmokat is hoz. A súlyos sérültek végigaludták a haláltusájukat, aludtak, míg le nem állt a szívük. Ez jó halál a nyílt törésekhez, égéshez, gyomorlövésekhez képest.

Abdulkarim felállt, és kinyújtózott a korlátnál. A dzsalabíjájába bekapott a szél.

„Holnap jó idő lesz” – mondta.

„Reméljük.”

„El kellene vinnem a lányokat labdázni. Ne csak a háborúra emlékezzenek a gyerekkorukból.”

„Igen, biztosan örülnének neki.”

Két kislánya volt, egy három- és egy ötéves. Gyakran összefutottam velük a házban. Megengedte, hogy hallgassam, amikor felolvas nekik esténként a Koránból, és elmagyarázza a szúrák jelentését. Csak a feleségével nem találkoztam. Abdulkarim hosszasan kért bocsánatot, hogy nem mutathatja be nekem. Ugyanis nő csak akkor tartózkodhat férfivel egy szobában, ha az vérrokon vagy a férje. Ez a szokás Jemenben, ezért szoptatják körbe a csecsemőket a nők, hogy meglegyen a vérrokonság. Csak az elkészített ételek és a kimosott ruháim jelezték, hogy ő is a házban él.

„Menjünk aludni, barátom. Talán holnap be tudjuk fogni a szaúdi tévét, és megnézhetjük a meccset.”

„Insallah.”

„Megszerelem a parabolát.”

Felhajtottam a maradék karkedjét, amit ittunk. Hideg volt már és savanyú, csípte a szájpadrólomat. A kezembe vettem a kancsót, és ügyelve, hogy ne vágódjak el a vályoglépcsőn, elindultam lefelé. Abdulkarim, kezében a petróleumlámpával, előttem ment. Az árnyékaink imbolyogtak a falon, ahogyan nagyokat lépve haladtunk lefelé a félméteres fokokon.

Leértünk az emeletes ház második szintjére, ahol a fekhelyem volt. Gyékényszőnyegből és lópokrócból állt. Nem volt ablak, a szél nem fűjt be, mint a felsőbb szinteken. Reggelre azonban ez a szoba is kihűlt, ébredéskor láttam a leheletem.

„Jó éjt barátom, reggel keltelek” – mondta Abdulkarim, és kezet fogott velem. Megfordult, és elindult a legalsó szint felé, ahol a feleségével lakott. Ekkor éktelen dörömbölés hallatszott letről. Valaki két

kézzel verte a mecset zöld vaskapuját. Mindketten lerohantunk a bejáratához.

Abdulkarim félretolta a vasreteszt, és szélesre tárta a kaput. Egy tizenéves fiú állt az utcán. Mezitláb, foltos ruhában. Éppen hogy serkent a bajsza. Az övébe egy régi parabellum pisztolyt tűzött. Dobbantott a lábával az idegességtől, forgatta a szemait.

„Csakhogy kinyitottad a kaput, Abdulkarim” – mondta.

„Mi járatban, Abdulmuji?” – kérdezte a házigazdám. „És hol van a nyájad?” – tette hozzá.

„Az ördög jár a hegyekben” – mondta a fiú remegve.

Ekkor hallottam először a fekete kutyáról.

2.

Abdulkarim meggyújtotta a petróleumlámpást, a fénye bevilágította a mecset sarkát, a zöld gyékényeket. Abdulmuji a falnak dőlve ült, és egy kecskebőr tömlőből vizet ivott. A víz végigfolyt az állán, foltokban lemosta a koszt. Hosszan és sokat ivott, mi pedig türelmesen vártuk, hogy befejezze.

„A barlangsírnál legeltettem a kecskéket, mint mindig” – kezdte a fiú. „Mozgást hallottam odabentről, úgy gondoltam, valaki a városból jött ki temetni, így bementem. Sötét volt a barlangban, először nem láttam semmit.” Elcsuklott a hangja és remegni kezdett.

„És mit láttál, Abdulmuji?” – kérdezte házigazdám.

„Bismilláh, az ördögöt! Az ördög volt a sírboltban kutya alakban. A holtak húsát ette és itta a vérüket.” A fiú arca eltorzult a rémülettől, többször is elismételte a sahadát.

„Miből gondolod, hogy az ördög volt, és nem egy kóbor kutya? Te is tudod, hogy csapatosan vadásznak a kóbor kutyák a hegyekben a háború kitörése óta.”

„Vörösen izzott a szeme.”

„Ugyan már. Gondolom, meg sem próbáltad elzavarni.”

„De. Elővettem a pisztolyt a zsebemből, és rálöttem. Kilőttem az egész tárat a pokolfajzatra, de meg sem rezdült.”

„És aztán?”

„Felém fordította a fejét. Abdulkarim, én ilyen ocsmány pofát még nem láttam. Mintha nevetett volna az a kutya. Mintha nevetett volna rám. Akkor futni kezdtem, futottam, ahogyan bírtam.”

„Ebből még nem következik, hogy az ördög volt” – mondta Abdulkarim.

„Egészen a város határáig követett. Csak akkor fordult vissza, amikor elmondtam a sahadát. A próféta neve állította meg.”

Abdulkarim hümmögött, és a szakállát simogatta.

„Kimerült vagy, barátom” – mondta a kecskepásztornak. „Az igazat megvallva, mindannyian fáradtak vagyunk. Holnap megoldást keresünk erre a dologra. Aludj itt a mecsetben.”

Abdulmuji, bár halálosan rémült volt, hallgatott az imámra. Mindannyian aludni tértünk.

Másnap reggel Abdulkarimot a mecsetben találtam. Abdulmuji már nem volt sehol. Megmosakodtam a kútnál, majd bementem az imaterembe, ahol már ki volt készítve a reggelink. Abdulkarim felesége sütötte a kenyeret, gőzölgött a kosárban. Mellé joghurtot és uborkát ettünk.

„Hazaküldtem” – mondta Abdulkarim, amikor megtörte a kenyeret.

„Halálra volt rémülve.”

„Meggyőztem, hogy csak a fantáziája játszott vele. A legkevésbé hiányzik most a cirkusz. Éppen elég bajunk van így is.”

„Hogyan győzted meg?”

„Azt mondtam neki, hogy nyilván nem találta el a kutyát.”

„És ez elég volt?”

„Nem. Odaadtam neki az egyik puskámat is.”

„Miért?”

„Mert isteni segítségre volt szüksége. Gondoltam, odaadom neki a puskát, és megáldom a töltenyeket. Ebből baj nem lehet.”

„Most nyilván azt hiszi, hogy a puskád majd megfogja az ördögöt.”

„Meg is fogja. Jó puska a Mauser.”

Abdulkarim teát töltött, mindketten ittunk.

„Ma is megpróbálsz cikket írni?” – kérdezte.

„Nem. Lemerült a laptopom.”

„Bekapcsolhatom a generátort.”

„Ne pazarold a benzint. Ha meg is írom a cikkeket, nem tudom elküldeni. Kilőtték a hálózatot.”

„Nincs kedved feljönni velem a hegyekbe a sírboltokhoz? El kellene rendezni azt a sírt, mielőtt elindul a pletyka. Ketten gyorsan végzünk.”

„Dehogynem” – válaszoltam, majd kimentem megmosni az arcomat a kútban. A víz hideg volt, és zöld foltokat hagyott az ingemen.

3.

Abdulkarim ütött-kopott Triumph 21-esével mentünk. A motorról több helyen lepattogzott a festék, de a bőrülés puha volt, mert az imám rendszeresen lekenste olajjal. Jó kis motor, több mint hatvanéves. Ellenében a modern kínai vackokkal, ez bírta a klímát, az éjszakai fagyot és a nappali hőséget. Durva lópokrócok alatt tartotta az udvarban, rendszeresen szerelte, és nagyon büszke volt rá, mert pöccre indult.

Ő vezetett. A dzsalibíjájába belekapott a szél, belefújta az arcomba. Ahogyan elsuhanunk mellettük, a vörös hegyek apró fekete barlangjaikkal úgy festettek, mint a tátott szájú halottak. Vörös por szitált róluk, beletapadt izzadságtól nedves ruhánkba, barna csíkokat hagyott rajta, mint a rozsda.

Fél órán keresztül kanyarogtunk a keskeny serpentineken, mire a barlangokhoz értünk. Mióta a városi temető megtelt, a sáda'-iak újra a hegyekbe kezdtek temetkezni. A barlangok egészen mélyen nyúltak be a földbe, elég volt fülkéket kialakítani bennük, oda tették a holtakat. A többi elvégezte az időjárás, a forró és száraz levegő. A golyccsal voltak csak problémák, legalábbis ezt hallottam a városban, a golyccsal, amibe a halottakat varrták. Az offenzíva kitörése óta nem érkezett új szövet a hegyekbe, ami volt, azt szűkösen mérték.

Abdulkarim lassított, majd megállt. Leszálltunk. A barlang, melyről Abdulmuji beszélt, négy méterrel az út fölött volt, oda már nem tudtunk felhajtani a motorral.

„Gyakori az ilyesmi? Mármint, hogy a kutyák rájárnak a halottakra?” – kérdeztem, miközben ballagtunk felfelé.

„Előfordul. Sok a kóbor kutya, a városiak szemetére járnak rá. De háború idején egyszerűen nincs mit enniük a városban. Kimennek a hegyekbe vadászni. Az is előfordul, hogy sakálokkal párzanak.”

„Azt hittem, ez nem lehetséges. A sakál más faj.”

„Kutya az is. Mondjuk, a kisebbik rossz.”

„Miért?”

„Mert a sakál fél az embertől. A kutya nem.”

„Hogy értette Abdulmuji, hogy a halottak véréit itta az a kutya?”

„Gondolom, szó szerint. Nincs víz. Ahol a kutak vannak, ott vannak az emberek is. Azt a kutyát, ami az itatóvíz közelébe merészkedik, biztosan kilövik a pásztorok.”

„Ezért isszák meg a vért?”

„Ezért.”

„És akkor nem halnak szomjan?”

„Nem. Víz az is.”

A barlang bejárata két méter magas volt, kényelmesen befértünk mindketten.

Abdulkarim ment elől, figyeltem, hogy dzsambijájára teszi a kezét. Valamelyik vacsoránk során mesélte, hogy katona volt, tudtam, hogy a kés az övében nem dísz, mint a fővárosiak öltözetén. Nem is volt különösebben díszítve a tőr, egyszerű bőrtokja volt, melyből kiállt a penge vörösréz markolata. Az imám oldalra fordult, és a barlang faláról levett egy petróleumlámpát, gyufát keresett a zsebében, és meggyújtotta. Az alvadt vér édeskés szaga töltötte meg a barlangot, keveredett a petróleum szagával. A talpunk alatt surrogott a homok.

„Egészen pontosan mit fogunk csinálni?” – kérdeztem.

„Biztosan szanaszét vannak szóródva a testek. Visszatesszük őket a fülkébe.”

„A kegyelet miatt?”

„Igen. És nem akarom, hogy elkezdenek pletykálni. Errefelé borzasztóan babonásak az emberek. Még csak az hiányzik, hogy szárnyra keljen a pletyka az ördögről.”

Ahogy mentünk lefelé, a petróleumlámpa fénye imbolygott a falon. A sírbolt öt méter mélyen volt, jól láttuk a kamrák körvonalait. Az első holttest a földön feküdt előttünk, az oldalára fordulva. Félig leszakadt róla a golyos, barna volt az alvadt vértől. Abdulkarim letérdelt a halott mellé, letette a lámpást a földre. Közelebb léptem. A férfi torka fel volt tépve, hiányoztak a belsőégei, és az arcából is ki volt harapva több darab. Ronda látvány volt, nem is akartam sokáig nézni.

„Legalább legyenek nincsenek” – gondoltam, és letérdeltem Abdulkarim mellé. Nehezen viselem azokat a holttesteket, melyekben férgek nyüzsögnek.

„Tényleg nagy kutya volt” – mondta az imám, és a holttest melletti nyomra mutatott. Akkor volt, mint egy felnőtt férfi ökle. A bemélyedésből ítélve az állat lehetett vagy száz kiló.

„Itt evett. Ennek a férfinak a húsából.”

„Igen.”

„A többivel csak játszott.”

„Miből gondolod?”

„Itt sok a nyom, de ha megnézed hátrébb a holttesteket, csak feltéptet a golyosot. Nagy a baj.”

„Miért?”

„Mert megízlelte az emberhúst. Ki kell löni, mert tudja már, hogy Isten az embert is tápláléknak teremtette. Ezt mindannyian hajlamosak vagyunk elfelejteni.”

„Majd kilövik a pásztorok.”

„Igen. Úgy lesz” – mondta Abdulkarim, a zsebéből elővett egy tűzőgépet, visszahajtotta a golyosot a férfira, és összetűzte. A tűzőgép katógása visszhangzott a teremben.

„Majd ha megjönnek a konvojok, tisztességesen újratemetjük őket. A shúra ki fog jelölni egy helyet a városban az új temetőnek, már beszéltünk erről. Na, gyere, fogjuk meg.”

A holttest merev volt, könnyen emeltük vissza a kamrába.

Még négy halott feküdt a földön, mindegyikkel ugyanígy jártunk el. Az utolsót vittük vissza a kamrába, mikor valami megcsikordult a talpam alatt. Lenéztem, egy 9-es töltényhüvely volt. Visszatettük a testet, majd felvettem a földről a hüvelyt.

„Tudod, azon tűnődöm, hogyan értette Abdulmuji, hogy nem fogta a golyó” – mondtam Abdulkarimnak, és felmutattam neki a töltényt. Az összes kilőtt töltényhüvelyt megtaláltuk.

„Egy ekkora állatot nem fog meg a pisztolytöltény” – mondta hűmögve.

Rossz érzésem lett, mert nem volt nálunk semmilyen fegyver. Abdulkarim újra lehajolt, számolgatni kezdett, majd öles léptekkel a barlang falához lépett.

„Szegény Abdulmuji nem a legjobb céllovó a városban” – mondta, és mutatta a golyók nyomait a falban. A pásztor egyszer sem találta el a kutyát. Elmosolyodtunk, és elindultunk hazafelé.

A nap lemenőben volt, mire visszaértünk a városba. Hirtelen sötétedett. A motorral ráfordultunk a mecsethez vezető útra, a vaskapu előtt nagy tömeg állt, szétnyílt az érkezésünkre. A nők hangosan jajveszéltek, a férfiak egy kordét álltak körül, melyen Abdulmuji megcsönkített holtteste feküdt. A pásztor halálában is szorította az imám puskáját.

4.

Lassan gomboltam be a dzsalabíja gombjait, el voltak gémberevedve az ujjaim. Az ablakon túl fáklyák fénye imbolygott. Hideg volt már, láttam a lehetemet a szobában. Az udvarra árnyékot vetettek a hegyek, odalent férfiak beszélgettek, értelmetlenül torzítva hozta fel hangjukat

a szél az emeletre. A borotválkozástól égett az arcom, oldalra fordultam, és hosszasan bámultam a tál vízre az ágyon, a levett ingemre, a bőrdzsekimre.

Abdulkarim ragaszkodott hozzá, hogy részt vegyek a férfiak tanácskozásain a mecsetben, az alkalmakra az ünnepi dzsalabíjáját adta kölcsön. Az egyik mekkai zarándoklata alatt kapta, többet ért, mint a teljes fotós felszerelése. „Nagyrabecsült vendégemnek” – mondta, amikor a kezembe adta a ruhát. Egy idő után megszoktam, hogy bizonyos alkalmakon nem jelenhetek meg nyugati ruhában. Abdulkarim barátsága mellett ez sokat javított a városbéli megítélésen, kevesebbet kaptam a gyanakvó tekintetekből, még a mudzsahidek is eldörmögtek egy „béke legyen veledet”, ha összefutottunk a piacon.

Nem akartam elkészni. Abdulkarim lecsillapította a megrémült tömeget, és éjszakára tanácskozást hívott össze, hogy megbeszéljék a hegyek között emberre vadászó vadállat ügyét. A férfiak már gyülekeztek. Megkötöttem az övet, balra igazítottam a dzsambíjját, és elindultam lefelé a lépcsőn. Mire kiértem az udvarra, már mindenki bement a mecsetbe. Csak a falba vert szögekre akasztott puskák nyikorgását lehetett hallani a szélben. Abdulkarim nem tűrt fegyvert a mecsetben. Megszaporáztam lépteimet, levettem a cipőm. Odabent úgy hetven férfi ült és hangosan vitatkoztak. Abdulkarim intett, amikor meglátott.

Leültem a házigazdám mellé, és figyeltem a vitát. Többen megvizsgálták már a holttestet. Abban nagy volt az egyetértés, hogy az állatot, ami ezt tette a pásztorral, le kell vadászni. A város hentese, egy bajszos, pocakos férfi, Badr Al Din hangosan kiabálta, hogy azonnal a hegyekbe kellene indulni, mert „minden elvesztegetett óráért kár”. Sokan hangosan helyeseltek neki, mások a csapdaállítással érveltek. Heves vita volt, széles és harsány gesztusokkal és fogadkozásokkal, ahogyan az arabok vitáznak. Abdulkarim nehezen tudta csillapítani a kedélyeket.

A hangzavar egészen addig tartott, amíg a hatvanéves, félszemű mudzsahid, Kháldun fel nem állt. Szürke dzsalabíjában volt, a nyakában hosszú, fekete kendő. A jobb szeme fehéren meredt bele a világba, a szakála a mellkasáig ért. Az öreg az afganisztáni Mardzsahban harcolt a tálibok oldalán, ott veszítette el fél szemét egy rakétázás során, legalábbis ezt mesélte róla Abdulkarim. Régi ellenlábasa volt a városban, mert házigazdámát túl engedékenynek tartotta vallási kérdésekben. Nem is járt a pénteki imádkozásokra a mecsetbe, inkább otthon imádkozott a követőivel, amiből akadt pár a városban. Csak a tanácskozásokon vett részt.

Az öreg mudzsahid néhány másodpercig csendben állt, épp szemét végighordozta a férfiakon, amíg csend nem lett.

„Nem lehetséges, hogy a bűneink miatt sújt minket az Isten?” – kérdezte az öklét a levegőbe emelve.

Abdulkarim arcán aggodalom futott át. Néma csend lett.

„El kell gondolkoznunk azon, miért sújt minket ennyi csapás” – tette hozzá az öreg.

„Tiszteletre méltó Kháldun” – mondta Abdulkarim, de hangja keményebb volt, mint általában. „Figyelembe vesszük aggodalmad, de a jelek egyértelműek. Egy vadállat prédál a hegyekben. Mivel azonban itt az éjszaka, és a nyomokat nehezen tudjuk követni, azt javaslom, hogy állítsunk csapdát holnap.”

Sokan helyeseltek.

Kháldun fintorgott, majd leült. Badr Al Din felajánlotta, hogy a fiaival együtt személyesen ejti el a vadat. A zöldségárus, Szafij-Allah is önként jelentkezett.

Végül az a döntés született, hogy hajnalban, a Fadzsr után indulnak a hegyekbe.

Abdulkarimhoz fordultam és megkérdeztem, hogy a vadászokkal tarthatnék-e. Szerettem volna látni a hegyeket, a senki földjét.

Házigazdám bólintott, majd hangosan azt mondta: „Külföldi testvérünk is önként jelentkezik, hogy segítsen a vadállat megölésében.”

Bejelentése nem aratott osztatlan sikert. Láttam, hogy az öreg Kháldun rosszállóan csóválja a fejét, és gyűlölködve néz rám. Gyűlölt mindent és mindenkit, aki nyugati. Számára maga voltam a két lábon járó erkölcsstelenség.

A kérdést Badr Al Din döntötte el. „Minden segítségnek nagy hasznát vesszük, érkezzen bárhonnan. Reggel a mecset előtt várunk, külföldi testvérünk” – mondta, bár nem úgy tűnt, mint aki meg van győzve arról, hogy szüksége van a segítségemre. A tanácskozást, mint mindig, közös imádság zárta.

5.

Az izgalomtól nem tudtam aludni, a napfelkelte már az imateremben talált.

Abdulkarimmal elimádkoztuk a Fadzsr, majd kimentünk a mecset elé. Az utcákon még senki sem járt. Pár percig némán álltunk egymás mellett, és dideregtünk, végül a főutcán feltűnt Badr Al Din és

csapata. Durva posztókabátban voltak, a fejüket kendővel kötötték át. Szafij-Allah egy felmálházott szamarat vezetett maga után.

„Béke legyen veletek” – köszöntöttek minket. Abdulkarim a kezembe nyomott egy válltáskát. A felesége csomagolt sózott kecskehúst, hagymát és kenyeret. Elindultunk.

Hideg volt, látszott a leheletem a levegőben. Már a hegyekben járunk, amikor előbukkant a nap. Nem sokat beszélünk. Badr Al Din azt kérdezte, értek-e a puskákhoz. Mondtam, hogy igen. A kezembe nyomott egy első világháborús karabélyt. A fegyvernek el volt rozsdásodva a csöve. Megköszöntem, és átvetettem a vállamon.

Három óra gyaloglás után értünk oda, ahol Abdulmuji holttestét megtalálták. Satnya fücsomók nőttek a sziklák között, az állatok ezt legelték. A vért már felszárította a nap, csak az átharapott torkú kecskék tetemei mutatták, hol támadták meg a pásztort.

Badr Al Din hosszasan vizsgálta a nyomokat. Északra vezettek, leértek a földútról. Követtük. Erőltetett menet volt a tűző napon. Az izadtság a szemembe folyt, az ingem a bőrömre tapadt. Szafij-Allah egyik kamasz fia nekem adta az egyik kendőjét, amit a fejemre kötöttem.

Badr Al Din egy fennsíkon veszítette el a kutya nyomait. Úgy döntöttünk, hogy csapdát állítunk. Jó hely volt, mert el tudtunk rejtőzni a sziklák tövében, a szél pedig abba az irányba vitte a vér szagát, amerre a kutya továbbmehetett.

Badr Al Din lemálházta a szamarat, minden férfinak átnyújtotta a fegyverét. Modern, egyiptomi AK-47-esek voltak, a csöyükön csillogott az olaj.

Miután elhelyezkedtünk, Szafij-Allah harminc méterrel távolabb vezette a szamarat, kikötözte egy kiszáradt fához. Elővette a dzsambíjáját, és hosszanti vágást ejtett az állat oldalán. A seb nem volt mély, de ahhoz éppen elég vér folyt belőle, hogy a ragadozók megérezzék a szagát. Két órán keresztül feküdtünk a sziklák között hasalva, de semmi sem történt. Csak a legyek jöttek a vérre, belepték a sebet a számaron. A két kamaszfiú beszélgetni kezdett mellettem, Szafij Allah és Badr Al Din ettek. Az idő lassan haladt. Előbukkant a hold, újra láttuk a leheletünket. A kövek pattogtak a hidegben. Badr Al Din azt mondta, hogy fél órát várunk még. A két kamaszfiú már aludt a sziklák tövében.

A hátamat egy kőnek vetettem, és bámultam a holdat. Nagybobb-nak láttam, mint bármikor az életemben, tisztán ki tudtam venni a krátereket. Jól látszott a fényében minden.

Először éles vonítást hallottunk, erre egy másik válaszolt. Végül az éjszaka megtelt a sakálok üvöltésével. A szamár idegesen dobolt a lábái-

val, és rángatta a köteleit. Mögötte öt sakált pillantottunk meg, lehajtott fejjel lopakodtak, érezték a friss vér szagát.

A férfiak kibiztosították a fegyvereiket, és vártak. Ahhoz, hogy az állatok jó célpontot nyújtsanak, még néhány méter hiányzott. Mielőtt azonban a sakálok támadtak volna, egy nagytestű kutya tűnt elő a domboldalon. A hold kirajzolta hatalmas alakját, jól láttuk kivillanó, szinte agyarrá vastagodott szemfogait. A lehelete füstként csapott ki a pofájából, mikor ugatni kezdett. Hangjára a sakálok lecsapták farkukat. Döb-benten bámultunk. Badr Al Din lélekjelenléte tért vissza először. „Hatalmas az Isten” felkiáltással tüzelni kezdett, a többiek pedig követték.

A golyók letaglózták az emelkedő előtt álló szamarat, szikrát vetettek a köveken, de a fekete kutya rendíthetetlenül állt. Megvárta, míg a férfiak kilövik az összes töltényüket, majd visszaügetett a sötétbe.

„Hatalmas az Isten, hatalmas az Isten” – kiabálták a többiek rémülten.

A szamár tetemét hátrahagyva indultunk vissza a városba, botladozva a köveken. Senki sem talált magyarázatot a történetekre.

Abdulkarim ébren várt rám. Elmeséltem neki, mi történt, majd ruhástul az ágyba zuhantam.

Másnap reggel házigazdám a Hádithba mélyedve találtam az imateremben. A könyvet kézzel írták, és lehetett vagy kétszáz éves. Abdulkarim nem váltott ruhát, ugyanabban a dzsalabíjában ült, amit tegnap viselt.

„Tegnap éjjel a vadak megtámadtak és megöltek egy Khulud nevű nőt és két gyermekét a kórházban” – mondta. „Az egyik gyerek maradványait meg sem találták.”

„A fekete kutya volt?”

„Így mondják.”

„És most mi lesz?”

„Meg kell próbálnom meggyőzni őket, hogy ezt a kutyát igenis meg kell ölnünk.”

Az imám egész nap a könyvébe mélyedve ült, ebédelni sem jött ki az imateremből. Nem akartam zavarni. Bár nem beszélünk, mindketten az esti tanácskozást vártuk az imámmal.

6.

A férfiak babonás rémülettel hallgatták Badr Al Din beszámolóját. A hentes hevesen gesztikulált, mondandóját így zárta: „Bizony mon-

dom, az a kutya nem Istentől való, erre pedig tanú Szafij-Allah, a fiai, de még a külföldi is, aki ott volt.”

Rémült „Hatalmas az Isten” kiáltásokkal telt meg a terem. Abdulkarim sápadtan ült mellettem, és a szakállát simogatta, majd felállt.

„Testvéreim. Hallgassatok meg, testvéreim” – mondta. „Meg kell próbálnunk megölni ezt a kutyát, mielőtt újra öl.”

Dermedt csend lett, tisztán hallottam az olajlámpások sercegését a teremben, a falhoz koccanó puskák hangját.

„Nem biztos, hogy a kutya nem Istentől való” – állt fel Kháldun. Tekintetét végighordozta a jelenlévőkön, és megvetően bámult Abdulkarim arcába. „Épp ellenkezőleg. Azt gondolom, ezt az állatot az Isten küldte, hogy arra figyelmeztessen minket, letértünk a helyes útról. Azok, akiket megölt, mind bűnösök voltak. Vagy talán elfelejtettétek, hogy Abdulmujit hányzor láttuk a kat mámorában? Hogy Khuludnak gyerekei voltak, de férje nem?”

Sok férfi bólogatni kezdett a teremben.

„Azt a kérdést kell feltennünk magunknak: miért sújt minket Isten? A válasz itt van előttünk. Azért, mert ellustultunk a hitben. Mert Isten parancsa nem tölti ki minden időnket. Mert szerencsejátékokat játszunk, nem figyelünk asszonyaink erkölcsre, és idegeneket engedünk be otthonainkba. Azt gondolom, ideje lenne újra alávetni magunkat Istennek, és megvizsgálni városunk erkölcsait. Csak így háríthatjuk el ezt a csapást.”

„Hatalmas az Isten” – tört ki a jelenlévőkből. Többen gyűlölködő pillantást vetettek rám. Sokan megölelték Kháldunt, és megköszönték, hogy felnyitotta a szemüket.

Abdulkarim szó nélkül ült mellettem, majd amikor csillapodtak a kedélyek, felállt.

„Bölcs Kháldun, azt javasolod, hogy erkölcsi bizottságokat állítsunk, mint Mardzsuhban? Bottal verjük asszonyainkat, ha ellustulnának a hitben? Kövezzük meg a bűnösöket?”

„Ha ez az ára, hogy elmúljon a fejünkről a csapás, igen” – kiabálta ültében az öreg.

A mellette ülő férfiak bólogattak.

„És ugye te lennél a vezetője ennek az erkölcsi bizottságnak, hiszen van némi gyakorlatod.”

„Remélem, a testvérek elég alázatosnak és hívőnek tartanak a feladathoz.”

„Igen! Igen!” – kiabálták a teremben.

Abdulkarim megköszönte a torkát, majd folytatta. „Azt gondolom, hogy tévedsz, bölcs Kháldun. A kutyát mindenképpen meg kell ölnünk.”

„És ugyan miért kellene? Mert te ezt akarod?”

„Nem” – mondta Abdulkarim, és a henteshez lépett. „Milyen színű volt a kutya?” – kérdezte. „Mondd meg testvérem, milyen színe volt?”

„Fekete” – felelte Badr Al Din zavartan. „Fekete, mint az éjszaka.”

Abdulkarim lehajolt, és a kezébe vette a Hádithot, amit egész nap olvasott. Felnyitotta, és Kháldun felé fordult.

„Azért kell megölnünk azt a kutyát, mert a próféta, béke legyen vele, azt parancsolta. Az áll a Hádithban, öljétek meg a fekete kutyát, mert az maga az ördög.”

Nyugodtan beszélt, a hangját egy pillanatra sem emelte fel. Újra csend lett a teremben.

„Bölcs Kháldun, azt mondom, ne kövessük a Hádithot?”

„Én ilyet nem mondtam” – morogta a fogai között az öreg.

Felállt, és kivonult a teremből. Sokan követték. Hallottuk, hogy egy vallásos dalt kezdenek el énekelni az udvaron, a hangjuk sokáig visszhangzott a sikátorokban.

„Ki jelentkezik önként, hogy segítsen a kutya elejtésében?” – kérdezte Abdulkarim, amikor csend lett.

„Holnap reggel megint elmegyünk a hegyekbe” – mondta Badr Al Din. Bár látszott az arcán a félelem, erőt vett magán. Kedvelte Abdulkarimot, és hitt neki. Szafij-Allah mellette ült, ő is bólintott.

„Nem, testvérek” – mondta Abdulkarim. „A vadállat már itt vadászik a városban. Itt kell elejtenünk.”

A terve egyszerű volt: a kórháznál rejtőzünk el, hiszen ott a legerősebb a vérszag a városban. A tanács elfogadta a tervét.

Az utcák már üresek voltak, amikor elindultunk. Sehonnan sem szűrődött ki fény. Badr Al Din és Szafij-Allah haladt elöl, kezükben görcsösen szorítva fegyverüket, mögöttüklépdeltünk Abdulkarimmal. Hosszasan figyeltem házigazdám arcát a sötétben, de semmit sem árult el arról, mit gondol. Kivettem két szál cigarettát, meggyújtottam és az egyiket odakínáltam neki, de nem fogadta el.

„Azért imádkozz, testvér, hogy meg tudjuk ölni azt a kutyát” – suttogta, és felhúzta a Mausert. Visszhangzott a zárszerkezet kattánása az utcán. „Különben Kháldun Kabullá fogja változtatni ezt a várost.”

Nem beszéltünk többet, míg a kórházhoz nem értünk. Fehérre meszelt, kétszintes épület volt. A levegőben éreztük a fertőtlenítőszerrel keveredett vérszagot. A holland orvosok elmenekültek, amikor a sana'a-i nehéztüzérség bombázni kezdett, azóta a borbélyok látták el a sebesülteket. Csak a napszitta vöröskereszt emlékeztetett arra, hogy egykor külföldiek éltek itt.

A bejáratí ajtót szürke vászonlepedő takarta. Badr Al Din lépett be először. Kendőjét az erős szag miatt az arca elé kötötte. Bár a tanács az első támadás után mindenkit kimenekített, aki mozdítható volt, a kórház mégsem volt üres. Lélegző alakokat láttunk feküdni a véres priccseken, mozdíthatatlan haldoklókat. Aludtak a beléjük diktált nyers ópiumtól.

Badr Al Din és Szafij-Allah a kórház alsó szintjén, közvetlenül a betegágyak mellett helyezkedtek el. Abdulkarimmal a tetőre mentünk. Az egész környékre jó rálátásunk volt. Elhelyezkedtünk és vártunk.

„Lehet, hogy nem jön el” – súgtam a feszülten figyelő Abdulkarimnak egy óra várakozás után. A holdat fekete felhők takarták, és a hegyek felől erős szél fújt.

„El kell jönnie” – válaszolta. „Isten nevében.”

Még fél óra telt el, amikor sikoltozást hallottunk a közeli utcából. A fekete kutya, mintha a semmiből tűnt volna elő, ott állt a tér bejáratánál. A pofájából csöpögött a vér. A lábainál eszméletlen asszony hevert.

Badr Al Din és Szafij-Allah azonnal kirohant a kórházból, és tüzelni kezdett az állatra. A kutya nem menekült, fejét a hold felé emelte, és üvölteni kezdett. Mély, dörgő hangja volt, visszhangzott az utcák között. Hús csapzott bundájú, vicsorgó korcs jött elő a hívásra. Megálltak a kutya mögött, és farkasszemet néztek Badr Al Dinnel és Szafij-Allahal.

A fekete kutya izmai megfeszültek, a fogait csattogtatva rohanni kezdett a két férfi felé. A falka pedig követte.

„Isten, Isten” – kiabálták a férfiak dermedten a rémülettől. Leeresztett fegyverekkel bámulták a támadó kutyaikat.

Abdulkarim nem vesztette el lélekjelenlétét. A vállához emelte a puskát, célzott és eleresztette a golyót. Három méter után kapta el a fekete kutyaikat.

Az állat, ami eddig mintha úszott volna a levegőben, abbahagyta a futást. Megállt, és felénk emelte a fejét. Badr Al Din és Szafij-Allah is tüzelni kezdett. Sorozataik leterítették hat korcsot.

Megbabonázva bámultam a fekete kutyaikat. Hatalmas volt. Megrázta a fejét, és veszett csaholással tovább rohant Badr Al Dinék felé. Az oldalából gőzölgött a vér.

Abdulkarim második lövése terítette le. A marját érte. Felbukott, már nem tudott felállni. A horda maradéka elmenekült.

Még élt és fújtatott, amikor mellé léptünk. Abdulkarim a fejébe eresztett egy golyót, csak ezután vizsgáltuk meg közelebről. Korcs volt ez is, de nem láttam még ilyet. A súlya száz kiló lehetett. Számtalan régi sérülés hege borította a pofáját, a füleit mindkét oldalon benőtte a hús. Ezért nem félt a lövésektől. Süket volt.

Az utca megtelt emberekkel. Badr Al Din és Szafij-Allah a kutyaikat tetemét egy szemetes kordéra dobálták, a tömeg gyűrűjében vitték a mecset elé. Kint hagyták a kapu előtt, hogy reggel mindenki láthassa a megölt ördögöt.

Badr Al Din mindenkit elhívott megünnepelni a kutya elejtését, az otthonába mentünk. Abdulkarim azonban nem tartott velünk. Elnézést kért, arra hivatkozott, hogy elfáradt, és visszament a mecsetbe.

7.

Hangzavarra ébredtem. Az órára néztem, délután négy óra volt. Az ünnepség csak hajnalban ért véget, napkeltére értem haza. Lementem a mecsetbe, de Abdulkarimot nem találtam sehol. A ház üresen állt. Kimentem, de a város is üres volt. Egészen a kórházig mentem, ahol nagy tömeg gyülekezett. Ott, ahol tegnap megöltük a kutyaikat, most emberek feküdtek hordágyakon, jajgató és ruháikat tépő hozzátartozóik gyűrűjében.

„Mi történt?” – kérdeztem egy mezítlás pásztorfiút.

„Járvány van” – mondta. „Sok embernek magas a láza, hánynak, és kisebesedett a bőrük.”

„Nem láttad az imámot?”

„Bent van a két lányával.”

Átvágtam a tömegen. A terem zsúfolásig volt emberekkel. Sokan a földön feküdtek vagy a falhoz dőlve remegtek a láztól. Abdulkarimot kerestem. A felső szinten találtam meg. Egy piszkos matrac mellett ült a földön. A priccsen két eszméletlen kislánya feküdt. Nem vett észre, tekintete üveges volt, rázta a sírás. Megérintettem a vállát. Felnézett rám,

de nem ismert meg. Csak annyit mondott, „nem kellett volna megölni azt a kutyát”.

Nem tudtam mit mondani, visszaindultam a mecsetbe. Nyilvánvaló volt, hogy el kell hagynom a várost, amíg tehetem. A bejárati ajtó előtt ott állt a kordé, melyre a kutyák tetemét tettük. Kerestem a fekete kutyát, de nem találtam sehol.

Hévíz, 2012/4.

Hartay Csaba

MOST NEM ALKALMAS

Ahogy a nyár elmúlt, nem mondta senkinek.
Feküdt a nyár a kukoricásban, mormolta nyári imáját.
Hogy is volt? Strand, napfény, éjek, maradás.
Miért ember az évszak? Vagy az Isten?
Egyedül vagyunk, nincs még egy időnk.

Gépek zörögnek őszi utakon. Lassú járművek.
Esteledik folyton. Ágyat keresünk, takarót.
Elrakjuk a cipőket. Maradunk.
Minden az útról szól.
Sürgetjük a megérkezést.

Halakat láttam álmomban. Nyári vizekben.
Hűvös kellett, most itt van.
Mit hozzon még az emberi Isten?
November, december. Mindenhol ott vagyunk.
A többiekre igen, rám nincs szükség.

Ágyat, meleget keresek. Nyarat.
Elmúltat, jövőt.
Csak most nem alkalmas.

Tiszatáj, 2012/9.